

Zsámboki Mária: Tűnő árnyékom közepében (novellák)

Anyanapló

Már napok óta – persze, lehet, hogy csak órák vagy csupán percek óta, hiszen észrevettem, hogy újabban az időérékemben sem bízhatom meg, szóval ki tudja, mióta – fel-felmerül előttem egy bizonyos étel, és nagyon kívánom. Érezni vélem az ízét, még inkább az illatát, és eláraszt a hangulata, mert az is van neki, de a neve, a neve sehogy sem akar a nyelvemre jönni. Pedig ezt ennék, semmi mást. És ezt biztosan jóízűen elfogyasztanám, ha lassan is, mind az utolsó falatjáig.

„Nem lehet, anyuka! Nem tesz jót. És kihányná úgyis az egészséget!” – tiltakozna a fiam, de a lányom, már csak azért is, hogy ellenkezzen, biztos megfőzné nekem.

Piros, főleg piros a színe, valami mártás, és van hozzá krumpli, egyszerű sós vízben főtt krumpli, de az el is maradhat. Anyámnál jobban senki se készítette, még én magam sem. Mert az ő gombócai (milyen gombócok?) majd kicsattantak, igen, ez a legjobb szó rá, olyan frissek, roppanósak voltak, ahogy kikukkantottak abból a sötétpiros szószból, olyan hetykék.

Nahát, micsoda szavak jönnek a számra! Pedig nem is hívom őket. Csak azok bújnak el előlem, amelyekre a legnagyobb szükségem volna. Egyre hiábavalóbb, ahogy utánuk kapok, mint nyálkástestű, ürge apróhalak siklanak ki az ujjaim közül, és csak merülnek fickándozva egyre lejjebb, egyre lejjebb a sötét mélységekbe. Akárha gúnyt üznének belőlem. Mégis néha azt gondolom, csak játszanak velem, hogy jobb kedvre derítsenek, ne unjam *halálra* magam. És őrzöm is jó ideig az emléküket, vagy inkább a dallamukat, mintha az csak

később merülne utánuk. Most értem meg, mire gondolhatott az anyám, amikor egy-egy elveszett szóra ezt mondta: „ejnye, fiam, hiszen itt van a nyelvem hegyén, csak nem látom kimondani”. Hm. Talán inkább nem hallom... Na jó, neki a szeme követte őket, nekem inkább a fülem. Mintha valaki előmondaná a szavakat a fejemben – ahogy a színészeknek a sűgő –, de aztán elkezdene távolodni, egyre messzebbre és messzebbre, s így végül elhalna a hangja egészen. Ez talán jobb hasonlat, mint a halacskás, de mégsem az igazi. Kérdés persze, hogy minek bajlódom hasonlatokkal, ez is valami új szokás. Miért annyira fontos most nekem, hogy megértetni magam *egészen pontosan* sikerüljön?

Később aztán fel-felbukkan némelyik szó, ha nem is valamennyi. Akkor persze lehet örülni, bár azt sem mindig. Mert egyik-másik hiába tér vissza, hiába cseng tisztán és követelődzve a fülemben, fogalmam sincs, mire kellett volna nekem. Addigra elfelejtem, mit is akartam kezdeni vele, így csak újabb fejtörés következik, aminek, jól tudom, az égvilágon semmi értelme sincs, hacsak az nem, hogy múlatja az időt fölöttem.

Hát, igen, arról is kellene beszélnem, ahogy az idővel vagyok, ahogy kifutok belőle, vagy inkább ő énbőlőlem. Kifutunk (lassan?) egymásból. De most semmi kedvem hozzá. Nem azért, mintha attól félnék, hogy az elmélkedés (na tessék, ezt a szót sem használtam túl sűrűn azelőtt) elszomorítana, hanem amiatt a neve vesztett étel miatt, amelyet pedig minden érzékszervem idevarázsol elém. Tisztán látom azt a gombócot a szaftban, de tudom, hogy hiányzik még valami a szó elől, és azt is tudom, hogy más néven is nevezik, főleg, amikor rajta van az a... Mikor bele van tömve abba a... Szóval éppen ez a szó nem jut eszembe, pedig az étel nevében is szerepel. De én ezt a valamit mindig leszedtem a gombócról, kivéve az anyám főztjében, mert ő eleve rá sem tette. Pontosabban a gombócot nem erőltette bele, mert tudta, hogy én úgyis leszedném róla. Ki nem állhattam. Biztos ezért felejtettem el a nevét. És most ezért nem tudom megkérni a lányomat, hogy készítse el nekem.

Talán körülírhatnám, biztosan úgy is megértené, de akkor kiderülne, hogy

súlyosbodott az emlékezetkiesés. Mintha nekem sem kellene tudomást vennem róla addig, amíg neki nem árulom el.

Mert ez egy újabb rés a világomon, ahol befütyül a szél.

Vissza tehát oda, amit nem felejtettem el. Piros szaft és valamilyen gombóc.

Hát nem a híres barackos, mert az egészen más anyagból készül. Tésztából, de krumpli is van benne. Közepében a gyümölcs, ha nagyon nagy, csak a fele, a magja helyén makkacukor, esetleg egy kis fahéjjal megbolondítva. Forró vízben kifőzzük, pirított, édes morzsában (gyerekkoromban prézlinek mondtuk) megforgatjuk, a tetejére porcukrot szórunk. Hogy imádták a gyerekek. És mi is, gyerekkorunkban. Ha otthon volt éppen, apám ilyenkor csinált nekem bohócorrot a porcukros mutatójával. Jött felém, én menekültem előle, de persze mindig utolért. A nagytestvéreim pofákat vágtak, megjegyzéseket is tettek volna, ha mernek, de mi csak kacagtunk... kacagtunk... Az apám meg én...

Jó régen lehetett már az is, amikor a lányom megkért, hogy egyszer főzzek neki barackos gombócot, olyat, mint a régi szép időkben. Nem mintha ő nem tudná megfőzni, nem is értettem először, miért engem macerál ezzel. De aztán mondott valamit a gyerekkor ízeiről, és ezt el kellett fogadnom, bár meglehetősen érzelgősnek találtam. Akkor. Ma már ezt is másképp látom, de erről legközelebb.

A kertemben most is van barackfa, három. Csakhogy ez már nem az a gyerekkori kert, nem az a gyerekkori gyümölcs. Talán ezért álltam ellen olyan sokáig a lányom kérésének. Attól tartottam, hogy csalódást okozok neki. És attól, hogy magamnak is. Mert egy kicsit úgy éreztem, mintha vizsgáztatnának. És ilyenkor soha nem vagyok képes arra, amire egyébként képes vagyok. Kissé mintha neheztelni kezdtem volna a lányomra emiatt. Úgyhogy elaludt az egész dolog, csak telt nyárra nyár, de a barackos gombóc egyre váratott magára. Mígnem aztán tavaly, épp a születésem napján, amikor a lányom ebédelni vitt volna, hogy ünnepeljünk, se szó, se beszéd, kihánytam a reggelimet.

Abban a percben elhatároztam, hogy megfőzöm azt a gombócot. És meg is főztem. Talán soha még olyan jól nem sikerült. Legalábbis a lányom szerint. Mert én egy falatot sem ettem belőle. Nem kívántam semmiféle ételt. Abban maradtunk, hogy alighanem elrontottam a gyomromat.

Megnyugtató magyarázat. De én tudtam, hogy nem igaz. Csak még nem hittem el.

És most, amikor már se főzni, sem enni nem tudok, jártányi kis erőm alig futja a fürdőszobáig, most hirtelen éhes vagyok, igen, farkaséhes, amilyen nem voltam ezer éve. Csakhogy nem akármire, arra az egyetlen ételre vágyom, amelynek se nem látom, se nem hallom kimondani a nevét.